

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026-2027

Sivistyksen palvelualue

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta

Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta

Sivistyksen palvelualue
Tuloslaskelma

Sivistyksen palvelualue	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	8 390 170	7 793 369	6 914 129	6 983 272	7 053 107
Myyntituotot	1 968 554	1 756 322	1 748 651	1 766 137	1 783 798
Maksutuotot	3 897 914	3 728 325	3 744 561	3 782 007	3 819 829
Tuet ja avustukset	2 313 756	2 073 908	1 190 719	1 202 628	1 214 654
Muut toimintatuotot	209 947	234 814	230 198	232 500	234 826
Toimintakulut	-80 213 187	-85 796 636	-91 202 787	-92 114 813	-93 035 972
Henkilöstökulut	-64 089 773	-67 304 414	-70 100 067	-70 801 066	-71 509 089
Palkat ja palkkiot	-51 879 320	-54 171 467	-56 081 932	-56 642 750	-57 209 178
Henkilösivukulut	-12 210 452	-13 132 947	-14 018 135	-14 158 316	-14 299 911
Palvelujen ostot	-11 339 293	-12 975 163	-13 405 009	-13 539 063	-13 674 448
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 403 012	-2 736 847	-4 678 872	-4 725 656	-4 772 914
Avustukset	-2 048 227	-2 208 664	-2 038 664	-2 059 052	-2 079 643
Muut toimintakulut	- 332 883	- 571 548	- 980 175	- 989 976	- 999 878
Toimintakate	-71 823 017	-78 003 267	-84 288 658	-85 131 541	-85 982 865
Sisäiset tuotot yhteensä	258 609	0	0	0	0
Sisäiset menot yhteensä	-32 738 074	-32 217 133	-33 493 329	-33 828 262	-34 166 545
joista:					
Puhtauspalvelut	-2 647 770	-2 828 155	-2 910 438	-2 939 542	-2 968 937
Rakennusten vuokrat	-8 209 490	-23 007 763	-22 995 497	-23 225 452	-23 457 708
Ravitsemuspalvelut	-5 106 673	-5 367 215	-6 471 994	-6 536 713	-6 602 080
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 152	41 463	41 761	42 041	42 305
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	-1 745	-1 881	-2 018	-2 025	-2 032

Sivistyksen toimialan tehtävänä on järjestää hyvinvointia, aktiivista yhteisön jäsenyyttä, jatkuvaa oppimista ja mielekästä elämää tukevia palveluita kaikille kirkkonummelaisille. Tehtävä pohjautuu perustuslain 16 §:ssä julkiselle vallalle osoitettuun tehtävään turvata jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Opetuksen ja koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaa-ajan palveluita ohjaa valtakunnallisesti Opetus- ja kulttuuriministeriö lainsäädännön, muiden normiasiakirjojen ja rahoituksen kautta.

Kolmena vuoden 2025 tärkeimpänä sivistyksen toimintaan ja talouteen liittyvänä muutostekijänä voidaan tunnistaa 1) toimintaympäristön muutokset, erityisesti väestörakenteen muutos ja kouluikäisten ikäluokkien pieneneminen, 2) toimintaa koskevat lainsäädännölliset ja muut valtionohjauksen muutokset sekä 3) valtionrahoituksen sekä yleisen kuntien taloustilanteen ja kustannuskehityksen muutokset.

Toimintaympäristön muutokset

Kirkkonummen kunnan väestörakenteen muutos – kouluikäisten lasten väheneminen, työikäisten ja ikäihmisten osuuden sekä kieli- ja kulttuuriryhmien osuuden kasvaminen – haastavat sivistyksen palvelualueen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Elokuun 2024 lopussa koko kunnan väestöstä vieraskielisiä oli 13 %. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen lapsista jo kolmasosa puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Perusopetuksessa olevien vieraskielisten oppilaiden määrä ja on noussut 17,8 %:iin. Kieli- ja kulttuuriryhmien opettajien tarve on niin varhaiskasvatuksessa kuin kouluissammekin vakiintunut, ja suomi toisena kielenä -opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen tarve tulee jatkossa kasvamaan. Samoin vaativaa erityistä tukea, esimerkiksi toiminta-alueittain järjestettävää opetusta, tarvitsevien lasten määrä tulee kasvamaan kouluissamme vuoden 2025 aikana.

Vaikka vieraskielisten oppilaiden määrä suomenkielisessä perusopetuksessa on lisääntynyt, on sivistyksen toimialan varauduttava kokonaisoppilasmäärän laskuun. Lukuvuoden 2024–2025 alussa suomenkielisissä peruskouluissamme opiskeli 60 oppilasta vähemmän kuin vuotta aiemmin, ruotsinkielisten koulujen oppilasmäärän vähenemä oli 31. Vuoteen 2031 mennessä kokonaisoppilasmäärän ennakoitaan vähenevän noin 1100 oppilaalla. Vuoden 2025 aikana jatketaan jo alkanutta koulujen virkarakenteiden tarkastelua, virkojen mahdollisia siirtoja yksiköiden välillä tai täyttämättä jättämistä oppilasmäärän vähenemistä vastaavalla tavalla.

Varhaiskasvatuksen lapsimäärien vähentyminen näyttää taittuneen. Lasten määrä varhaiskasvatuksessa oli elokuussa 2024 täsmälleen sama kuin vuotta aiemmin ja alle 3-vuotiaiden osuus myös pysynyt edellisvuoden tasolla (kunnallinen 25 % ja yksityinen 34 %). Syksyn 2024 alussa suomenkielisen varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousi toistaiseksi korkeimpaan lukemaansa (75 %). Osallistumisasteen nousua voitaneen edelleen odottaa naapuri- ja verokkikuntien kehityssuunnan mukaisesti. Tämä lisää erityisesti suomenkielisen varhaiskasvatuksen palvelujen tarvetta kunnassamme. Ruotsinkielisten palvelujen osalta osallistumisaste on vakiintunut korkealle tasolle (94 %, TP2023).

Ikäihmisten määrän ja suhteellisen osuuden lisääntyminen kasvattaa edelleen vapaa-aikapalvelujen kysyntää. Erityisesti päiväaikaisen ohjatun toiminnan kysyntä on kasvanut tasaisesti. Vapaa-aikapalvelut on otanut yhdeksi kehittämisen painopisteeksi ns. Ikiliikkuja-toiminnan, jonka ytimenä on aktiivisen arjen mahdollistaminen kunnan ikäihmisille. Olennaisen tärkeäksi nähdään vapaa-aikapalvelujen rooli tilojen, paikkojen ja palvelujen tarjoajana niin, että jokainen kuntalainen voi kohdata muita ja tulla kohdatuksi. Osana yhteisöllisen ja elävän Kirkkonummen vahvistamista vapaa-aikapalvelut on myös käynnistämässä kunnan tulevien juhluvuosien suunnittelun. Kohti 700-juhluvuotta -teemalla nostetaan esille erityisesti kulttuurituotannon monipuolistaminen ja kuntalaisten aktiivinen osallistuminen juhluvuosien tekijöinä ja kokijoina.

Mahdollisimman tarkoituksenmukaisen ja kustannustehokkaan organisaation sekä toimivien rakenteiden ja sujuvien prosessien avulla palvelualue pyrkii vahvistamaan palvelujen laatua sekä kuntalaisten palvelutarjonnan tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta. Myös saavutettavuuden kehittäminen koskettaa koko sivistystointa: mitkä palvelut järjestetään kohtaamisina ja läsnäolona, mitä tarjoamme digitaalisesti ja mitä palveluita kuntalainen voi käyttää omatoimisesti. Luokse tulevien palvelujen tarve lisääntyyneen väestön ikääntymisen myötä. Vuoden 2024 syksyllä päätöksentekoon tuleva palveluverkkosuunnitelma ohjaa osaltaan saavutettavuuden ja toiminnan tarkoituksenmukaisen järjestämisen kehittämistä sekä vuonna 2025 että talouden suunnitteluvuosina 2026–2027.

Toimintaympäristön muuttuminen on nostanut esille asukkaiden ja henkilöstön turvallisuuteen ja turvallisuuden kokemukseen liittyviä ilmiöitä. Psykologisen turvallisuuden kehittäminen kouluissa ja oppilaitoksissa on keskeinen kehittämisen kohde. Varhaisnuorten turvalliset, avoimet ohjatut iltapäivät jatkuvat edellisvuodesta – tämä toiminta toteutetaan yhteistyössä paikallisten urheiluseurojen kanssa. Koko toimialan johdon ja henkilöstön valmius- ja varautumisosaamisen sekä kriisiviestintäosaamisen systemaattinen kehittäminen jatkuu vuoden 2025 aikana.

Lakisääteisten palveluiden tuotantoa koskevassa yhteistyössä muiden kuntien kanssa on tapahtunut viime vuosina muutoksia, jotka vaikuttavat suoraan Kirkkonummen kunnan itse järjestämien palvelujen tarpeeseen. Tästä esimerkkinä nostettakoon vaikeasti

vammaisten lasten ja nuorten opetuspalvelujen järjestäminen. Tämä opetusmuoto edellyttää sekä muuta erityisopetusta vahvempaa henkilöstöresursointia että erikoistiloja, jotka ovat kaikin osin saavutettavia. Toisaalta Kirkkonummen kunta tarjoaa palveluja sopimusperustaisesti myös naapurikunnille. Kirkkonummen ruotsinkieliseen yläkouluopetukseen osallistuu nuoria myös Siuntiossa, ja neuvotteluja esim. erityisnuorisotyötä koskevasta kuntayhteistyöstä on myös käynnissä.

Edellä kuvattujen toimintaympäristön muutosten vuoksi sekä osana uuden kuntastrategian tavoitteiden toimeenpanoa sivistyksen toimialan sitovia toiminnallisia tavoitteita vuodelle 2025 yhdistää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teema. Varhaiskasvatuksen painopisteenä on mm. liikunnallisen ja kestävä elämäntavan tukeminen niin lapsen, koko perheen kuin henkilöstönkin osalta. Opetus fokusoi hyvinvointiin, erityisesti psykologiseen turvallisuuteen ja aktiiviseen liikkumiseen sekä kestävä elämäntapaa koskevaan henkilöstön osaamiseen. Vapaa-aikapalveluiden painopisteenä on aktiivinen yhdenvertainen osallisuus yhteisöön kaikkien väestöryhmien osalta. Syrjäytymisen ehkäisemisen tehtävä näkyy kaikkien palvelujen tavoitteenasettelussa. Henkilöstön osallisuutta, osaamista ja hyvinvointia tuetaan ja kehitetään edelleen.

Lainsäädännölliset ja muut valtionohjauksen muutokset

Yksi sivistyksen toimialan talouteen ja toimintaan vaikuttavista keskeisistä lainsäädännön muutoksista on vuonna 2025 esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen kokonaisuudistus. Lausuntokierroksella vuoden 2024 aikana ollut lakiesitys sisälsi useita kohtia, joilla on toteutuessaan suoria talousvaikutuksia. Lain odotetaan etenevän eduskunnan päätettäväksi vuoden 2024 loppuun mennessä, ja se astuisi voimaan 1.8.2025. Koska tarkempaa tietoa lain lopullisesta muodosta ja sisällöstä ei ole toistaiseksi saatavilla, ei sen mahdollisia vaikutuksia syyskauden 2025 talouteen ole tässä talousarviossa ennakoitu.

Mitä ilmeisimmin uudistus tulee kuitenkin edellyttämään kunnilta oppimisen tuen lisäresursointia siten, että erityisopettajien määrä ja opetusryhmien määrä tulisi nykyisestä kasvamaan. Joka tapauksessa lakiuudistuksen vaikutukset esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteisiin ja kuntakohtaisten opetussuunnitelmien uudistustarpeeseen tulevat lisäämään sekä opetuspalvelujen hallinnon että esiopetuksen ja koulujen opetushenkilöstön työtä.

Osana valtakunnallista TE-uudistusta nuorten monialaisen ohjauksen tehtävää on määritelty lainsäädännössä uudella tavalla. Tästä syystä Kirkkonummen nuorisopalvelujen osana toimiva Ohjaamo siirtyi 1.1.2025 osaksi työvoimapalvelujen kokonaisuutta.

Sote-uudistus vuoden 2023 alussa asetti tarpeen kehittää hyvinvointialueorganisaation ja kunnan yhteistyötä kuntalaisten palveluiden sujuvuuden ja kattavuuden varmistamiseksi. Opiskeluhuollon yhteistyörakenteet toimivat sujuvasti, vaikka opiskeluhuollon järjestämisessä on edelleen kehitettävää. Kirkkonummen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2024–2026 valmistui syysyllä 2024. Eri-ikäisten kuntalaisten yhteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisryhmä LUVN-alueella on tärkeä edelleen kehittämisen kohde. Vuoden 2024 lopussa käynnistyy läntisimmän Uudenmaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin yhteistyörakenne, johon LUVN, Hanko, Raasepori, Inkoo, Siuntio ja Kirkkonummi. Kirkkonummi on ilmaissut halukkuutensa tämän työn vetovastuuseen.

Talouden muutokset

Kustannusten kasvun hillitseminen on myös vuonna 2025 keskeinen sivistyksen toimialan talouden johtamisen tehtävistä. Henkilöstökulut muodostavat valtaosan sivistyksen ulkoisista toimintamenoista (80 %, 64,1 m€ TP2023). Palkat määritellään valtakunnallisissa työ- ja virkaehtosopimuksissa, joiden mukaiset korotukset kuluvalle sopimuskaudella ovat olleet merkittävät. Sopimuskausi päättyy keväällä 2025, ja uusien neuvottelujen tulokset tulevat luonnollisesti vaikuttamaan henkilöstökulujen kokonaismäärään. Tätä vaikutusta ei ole kyetty ennakoimaan vuoden 2025 talousarvioesityksissä yleistä kustannuskehitystä tarkemmalla tasolla.

Huomioitavaa on myös, että lakiperustaiset henkilöstömitoitukset määrittelevät ja sitovat sivistyspalvelujen järjestämistä merkittävästi. Näistä normeista kunta ei omalla ratkaisullaan voi luonnollisestikaan poiketa. Lisäksi on tärkeä muistaa, että palvelualueen henkilöstöstä lähes 98 % työskentelee juuri kuntalaispalveluissa, ja valtaosa heistä toistaiseksi voimassa olevissa virka- tai työsuhteissa. Henkilöstökulujen kasvun pysäyttäminen tai kulujen vähentäminen edellyttää systemaattista ja tarkkaa henkilöstösuunnittelua, jossa hyödynnetään oma-aloitteisia irtisanoutumisia tai kohdennetaan olemassa olevia tehtäviä muuttuneen palvelutarpeen mukaisesti.

Koska palkkamenot ovat sivistyksen palvelualueella niin olennainen osa menojen kokonaisuutta ja koska henkilöstön määrä ja palkat ovat pitkälti sidotut, on palvelujen järjestämisen kustannustehokkuuteen erityisen tärkeä kiinnittää huomiota. Tavoitteena on siis etsiä ja löytää ne toimenpiteet, joilla palkkamenojen kasvu saataisiin pysymään hallittuna. Uudenlaisia työn organisoimista tekemisen sekä yhteistyön malleja on perusteltua selvittää, kokeilla ja kehittää edelleen. Taloudellisen tehokkuuden vaade voikin parhaimmillaan auttaa myös löytämään aiempaa tarkoituksenmukaisempia ja selkeämpiä prosesseja, joilla myös kuntalaisen kokema palvelun laatu ja yhdenvertaisuus paranevat.

Jo mainittu esi- ja perusopetuksen tuen kokonaisuudistus tulee lisäämään henkilöstömenoja säätämällä erityisopettajien määrää ja opetusryhmien kokoa nykyistä tarkemmalla tasolla. Valtioneuvoston asetus perusopetuksen tuntijaosta on myös uudistunut, ja se lisää opetuksen minimimäärää kolmella vuosiviikkotunnilla 1.8.2025 alkaen. Kirkkonummen kunnan kasvatus- ja koulutuslautakunnat varautuivat uudistukseen siten, että kuntakohtainen perusopetuksen tuntijako on noudattanut jo 1.8.2024 alkaen tulevaa vuosiviikkotuntien asetusperustaista määrää. Tässä yhteydessä paikallista tuntijakoa tiivistettiin niin, että jatkossa ilman valtionosuusrahoitusta jääviä kuntakohtaisia lisätunteja ei enää olisi. Tämä uudistustyö on yksi osa talouden kestävän kasvun ohjelmaan liittyviä ennakoivia ratkaisuja.

Toinen tärkeä opetuksen talouden avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja kestävyyttä koskeva kehittämistoimi on ollut siirtyminen ns. oppilasperustaiseen koulukohtaiseen budjettiin. Tämä tarkoittaa tiiviisti kuvattuna sitä, että koulun opetusresurssit noudattelevat oppilasmäärää ja reagoivat sen muutoksiin. Lisäksi huomioidaan oppimisen tuen tarpeet ja muut olennaiset seikat. Malli tukee myös rehtorin pitkäjänteistä ja ennakoivaa koulun talouden ja henkilöstön johtamistyötä. Suomenkielinen perusopetus siirtyi oppilasperustaiseen budjettiin 1.1.2023 ja ruotsinkielinen 1.1.2024. Ruotsinkielisessä mallissa huomioidaan luonnollisesti kielellisten oikeuksien toteutuminen ja erityispiirteet. Kolmantena kehittämistoimena suomenkielinen opetus on siirtynyt 1.8.2024 alkaen kolmen oppilaaksiottoalueen malliin, jolla pystytään varmistamaan tarkoituksenmukaisen kokoiset opetusryhmät kaikkiin alakouluihin.

Yleinen kustannuskehitys on korottanut esimerkiksi polttoaineiden ja muun energian hintaa sekä erilaisiin aine- ja materiaalikustannuksiin edelleen. Erilaisien tietojärjestelmien, tarvikkeiden ja palvelujen ostojen hinnat ovat nousseet vastaavalla tavalla. Henkilöstökulujen kasvun ja yleisen kustannuskehityksen vuoksi varhaiskasvatuksen yksityisen palvelutuotannon ostoon osoitetun palvelusetelin arvoa korotettiin 1.8.2024. Yksityisen palvelutuotannon tavoiteltava osuus on kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti 25–30 %. Mikäli jokin toimija vähentäisi palvelujaan Kirkkonummen kunnassa, tulisi kunnan pystyä tarjoamaan tarvitsijoille varhaiskasvatuspaikka välittömästi. Lainsäädännön perusteella kunnan tulee myös valvoa yksityisten päiväkotien toimintaa ja varmistuttava siitä, että näiden palvelujen taso vastaa kunnalliselta toiminnalta vaadittavaa tasoa. Talousarvion 2025 valmistelukehityksessä varauduttiin uuteen palveluseteliä koskevaan korotukseen 1.1.2025, jotta yksityisten päiväkotien toiminta olisi taloudellisesti kestävällä pohjalla.

Ennaltaehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö on vuoden 2023 hyvinvointialueuudistuksessa määritelty kunnan vastuulle. Kirkkonummen kunnassa tämä tehtävä sisällytettiin olevan henkilöstön työnkuvaan. Parhaillaan vapaa-aikapalveluissa laaditaan tämän EMPT-työn nykytilan kartoitusta. Kartoitustyön perusteella ratkaistavaksi tulee, riittääkö nykyinen resursointi palvelutarpeen mukaiseen työhön, vai onko resurssia talouden suunnitteluvuosina tarve lisätä.

Hyvinvointialueuudistuksen taloudelliset vaikutukset sivistyksen palvelualueelle näkyvät edellä mainitun ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön sekä johdon ja hallinnon uusien tehtävien ajallisten vaatimusten lisäksi mm. vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan menoina ja tuloina. Kirkkonummen kunta tuottaa nämä palvelut edelleen, jotta lapsille voitaisiin taata turvallinen koulupäivän jatkumo omassa koulussa. Ohjaajien palkat näkyvät opetuksen budjetin menoissa. Kunta laskuttaa tästä palvelusta LUVNia, mikä näkyy opetuksen maksutuotoissa noin 100 000 € suuruisena tulona vuoden 2025 talousarviossa.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää tullaan uudistamaan 1.1.2026 alkaen. Sivistyspalvelujen järjestämiseen suunnatut valtionosuudet maksetaan ns. yleiskatteellisena, eli ne eivät näy sivistyksen lautakuntien taloudessa. Sen sijaan aiempina vuosina erityisesti opetuksen ja osin myös varhaiskasvatuksen on ollut mahdollista hakea varsin merkittävää määrää valtion erityisavustuksia toiminnan kehittämiseen ja joihinkin poikkeuksellisiin tilanteisiin ja niiden aiheuttamaan palvelutarpeen lisäykseen (esim. ns. COVID19-avustukset, ja varhaiskasvatuksen Ukraina-avustus). Merkittävä osa näistä aiempien vuosien avustushauista ei ole saanut enää jatkoa.

Opetukselle ja varhaiskasvatukselle tärkeäksi muodostuneen ns. tasa-arvorahan taso on puolestaan pudonnut kolmasosaan aiempien vuosien tasosta. Huomioitavaa on, että kaikilla edellä mainituilla avustuksilla on palkattu määräaikaista henkilöstöä kuntalaispalveluihin, ja avustusten päättyessä tai vähentyessä myös henkilöstön määrä tulee pienemään. Sivistyksen avustustulojen määrä onkin vuoden 2025 talousarvioesityksissä arvioitu edellisvuosia pienemmäksi.

Varhaiskasvatuksen osalta maksutuottojen vähentyminen asiakasmaksuja koskevan lainsäädännön muutosten vuoksi näkyy sekä vuoden 2024 toteumassa että 2025 talousarvioesityksen tuloarviossa. Sivistyksen toimintakatteessa näkyvien avustustulojen Ennakoitujen tulojen väheneminen puolestaan kasvattaa ulkoisen toimintakatteen alijäämää, vaikka menoissa kasvu onkin maltillinen.

Ohjaamatoiminnan siirtyminen pois sivistyksen toimialan vastuulta tarkoittaa sitä, että vapaa-aikapalvelujen budjetista myös vastaava määräraha on siirtynyt työllisyyspalvelujen budjettiin. Talousarvion laadintakehyksen antamisen jälkeen kunta on saanut tiedon KEVA-tasausmaksujen määrästä, joka sivistyksen osalta tarkoittaa 483 000 euroa vuonna 2025. Tämä euromäärä on siten lisätty sivistyksen talousarvioesityksen kokonaisuuteen yli valmistelukehityksen.

Yleisen arvonlisäverokannan korotus 24 prosentista 25,5 prosenttiin ja valtioneuvoston esitys 10 prosentin arvonlisäveron korotuksesta 14 prosenttiin tullaan huomioimaan sivistyksen maksullisten palveluiden hinnoissa 1.1.2025 alkaen siten, että kunnalle tuloutuva euromäärä säilyy nykyisellä tasolla.

Suomenkielisen ja ruotsinkielisen opetuksen vuoden 2025 menoja lisää Gesterbyn koulukeskuksen ensikertainen kalustaminen 1 800 000 €. Tämä näkyy muiden menojen (ts. aineet, tarvikkeet, tavarat) kasvuna verrattuna sekä edellisvuosiin että talouden suunnitteluvuosien vastaavaan menokohtaan.

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026-2027

Sivistyksen palvelualue

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta
Tuloslaskelma

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 662 461	1 503 155	1 503 155	1 518 188	1 533 373
Myyntituotot	530 060	460 418	460 418	465 022	469 672
Maksutuotot	792 922	834 177	834 177	842 519	850 946
Tuet ja avustukset	162 570	31 854	31 854	32 174	32 496
Muut toimintatuotot	176 910	176 706	176 706	178 473	180 259
Toimintakulut	-9 932 511	-9 403 873	-9 650 841	-9 747 344	-9 844 820
Henkilöstökulut	-6 424 827	-6 933 906	-7 178 880	-7 250 664	-7 323 176
Palkat ja palkkiot	-5 229 233	-5 595 997	-5 758 046	-5 815 625	-5 873 781
Henkilösivukulut	-1 195 594	-1 337 909	-1 420 834	-1 435 039	-1 449 395
Palvelujen ostot	-2 424 274	-1 217 600	-1 218 608	-1 230 797	-1 243 101
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 732 444	- 820 573	- 820 573	- 828 776	- 837 064
Avustukset	- 292 914	- 333 883	- 333 883	- 337 223	- 340 595
Muut toimintakulut	-58 052	-97 911	-98 897	-99 884	- 100 884
Toimintakate	-8 270 050	-7 900 718	-8 147 686	-8 229 156	-8 311 447
Sisäiset tuotot yhteensä	194 459	0	0	0	0
Sisäiset menot yhteensä	-4 892 069	-4 743 799	-4 798 347	-4 846 330	-4 894 794
joista:					
Puhtauspalvelut	- 389 437	- 430 295	- 417 088	- 421 259	- 425 471
Rakennusten vuokrat	-1 284 625	-3 299 504	-3 265 859	-3 298 517	-3 331 503
Ravitsemuspalvelut	-2 003	0	0	0	0
Taloudellinen tulokellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	41 152	41 463	41 761	42 041	42 305
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	- 201	- 191	- 195	- 196	- 196

Erittely palveluryhmittäin

Hallinto ja kehittäminen	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset toimintatuotot	4 770	447	447	451	456
Ulkoiset toimintamenot	-2 811 143	-1 595 184	-1 684 482	-1 701 328	-1 718 341
Toimintakate	-2 806 373	-1 594 737	-1 684 035	-1 700 877	-1 717 885
sisäiset toimintamenot	- 419 604	- 432 794	- 434 378	- 438 722	- 443 109
Vapaa-aikapalvelut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Ulkoiset toimintatuotot	1 657 691	1 502 708	1 502 708	1 517 737	1 532 917
Ulkoiset toimintamenot	-7 121 368	-7 808 689	-7 966 359	-8 046 016	-8 126 479
Toimintakate	-5 463 677	-6 305 981	-6 463 651	-6 528 279	-6 593 562
sisäiset toimintatuotot	194 459	0	0	0	0
sisäiset toimintamenot	-4 472 465	-4 311 005	-4 363 969	-4 407 609	-4 451 685

Hallinto- ja kehittämispalvelut

Hallinto- ja kehittämispalvelut tuottavat sivistyksen toimialan hallinnollisen tuen ja ohjauksen.

Kokonaisuuteen kuuluu koulukuljetuspalveluiden koordinointi kuntatasolla, koulujen ja oppimiskeskusten vahtimestaripalvelut, talouden toimialatasoinen suunnittelu ja seuranta ja hankinnat. Hallinto- ja kehittämispalveluiden tehtävänä on lisäksi koordinoita uudisrakentamisen, korjausrakentamisen ja ensikertaisen kalustamisen hankkeita sivistyksen toimialan osalta. Kehittämispalvelut tuottaa viralliset tilastot esimerkiksi Valtiokonttorin ja Opetushallinnon tiedonkeruisiin. Se koordinoi myös toimialan hankkeita, tieto- ja viestintätekniikkaa, tiedonhallintaa, tietoturvaa ja viestintää.

Toiminnan painopistealueet

Talouden seurannan osaaminen ja yhteiset käytännöt kaikilla organisaatiotasolla

Tiedolla johtamisen edellytysten parantaminen ja tehostaminen

Viestintäosaaminen yksikkötasolla

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Koulukuljetuksen viimeisimmän hankinnan tuloksena reittejä ajaa syksystä 2024 neljä kuljetusyritystä. Kuljetuksissa on ollut ongelmia uusien toimijoiden osalta. Samoin HSL:n pohjoisen Kirkkonummen reiteillä on ilmennyt peruutuksia. Koulukuljetuksen hallinnointi on haastavampaa kuin aiempina vuosina. Kokonaisuutta on kehitetty ja yhtenäistetty käytänteitä. Tulevana vuonna otamme käyttöön koulukuljetuksen ohjausjärjestelmään oppilaskohtaisen hinnoittelun.

Lisäksi hallinnon ja kehittämisen yksikköä työllistää sivistyksen palveluverkkoon kuuluvien rakennushankkeiden suunnittelu ja toteutus käyttäjien näkökulmasta. Näiden hankkeiden sujuva edistäminen edellyttää muiden samanaikaisten työtehtävien ja kokonaisuuksien uudelleen organisointia ja työnjaon jatkuvaa tarkastelua.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Sivistystoimen hallinto ja kehittämispalvelut	25,3	29,94	30,94*	30,94	30,94
Vapaa-aikapalvelut	109,6	111,5	112,5	112,5	112,5
Yhteensä	134,9	141,44	143,44	143,44	143,44

* - koulukuljetuksen asiakaspalvelusihteerin vakanssi siirretään opetuspalveluista hallintoon

Investoinnit

Projekti	Investointikohde	TA 2025	TS 2026	TS 2027
9863	Kirjaston palautusautomaatit	70 000	0	0
9016	Tilavarausohjelma	20 000	10 000	0
9818	Yhteiskampus - irtain omaisuus	0	3 325 000	0

Hallinto ja kehittäminen

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen painopiste	Vuositavoite	Vastuu
Taloutemme on pitkäjänteisessä tasapainossa. Investoimme kestävästi, toimimme kustannustehokkaasti ja kasvatamme tulopohjaa.	Tiedolla johtamisen edellytysten parantaminen sekä tehostaminen yksikkötasolla. Vuotuisen arviointitiedon raportointi lautakunnille ja tähän tehtävään liittyvien järjestelmien kehittäminen. Valmius- ja varautumisorganisaation toimialatasoinen kehittäminen. Talouden jatkuvan seurannan tehostaminen ja yhtenäistäminen. Talouteen liittyvien järjestelmien käytön osaamisen varmistaminen esimiestasolla.	Hallintopäällikkö ja erityissuunnittelija.
Uudistamme rohkeasti toimintatapojamme asiakaslähtöisemmiksi ja tehokkaammiksi. Digitaalisuus on luonteva osa oppimis- ja työympäristöjämme.	Esimiestason viestintäosaamisen, erityisesti kriisiviestinnän osaamisen kehittäminen. Osaamisen varmistaminen sisäisten koulutusten avulla. Valmius- ja varautumisorganisaation viestintäkokonaisuuden kehittäminen.	Hallintopäällikkö ja viestintäasiantuntija.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut mahdollistaa

Elinikäistä itsensä kehittämistä, harrastamista, oppimista

- mielekästä tekemistä jokaiselle kuntalaiselle: lähipalveluna, digipalveluna, omatoimisesti

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vapaa-aikapalveluissa - Vauvasta vaariin vaivattomasti

Vapaa-aikapalvelujen palvelut ovat hyvin merkitykselliset kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntien perustehtävä ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säädetään kuntalaisia sekä lukuisissa vapaa-aikapalveluja koskevissa erillislaeissa. Vapaa-aikapalvelujen palvelut kokonaisuudessaan edistävät kuntalaisten terveyttä, tuottavat kuntalaisille elämänlaatua ja ovat hyvinvoinnin lähde. Palvelut lisäävät yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä ehkäisevät syrjäytymistä. Vapaa-aikapalvelujen palvelut ovat merkittävä tekijä kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä. Palveluja tuotetaan kuntalaisille yhteistyössä paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Varhaisnuorten hyvinvoinnin edistäminen ja arjen tukeminen

Vapaa-aikapalvelujen keskeinen palveluiden tuottamisen kehittämiskohde on varhaisnuorten hyvinvoinnin edistäminen. Tuen tarve nuorten arkeen on lisääntynyt ja monet alakouluikäiset lapset ja nuoret ovat vailla turvallisen aikuisen läsnäoloa. Vuoden 2024 alkupuolella aloitetun avoimen MyHobby –toiminnan avulla on tuotettu varhaisnuorille ohjattua iltapäivätoimintaa yhdessä paikallisten yhdistysten kanssa. Palvelu on jo tavoittanut suuren joukon varhaisnuoria, ja palvelua on tarkoituksenmukaista laajentaa ja kehittää edelleen alueellisesti tarkoituksenmukaisesti. Myös kynnyksetöntä ja maksutonta MyHobby-harrastustoimintaa sekä nuorisotalojen junnuklubi-toimintaa kehitetään edelleen.

Myös hallitusohjelmassa todetaan, että nuorten hyvinvointi on aiempaa polarisoituneempaa. Nuorten syrjäytyminen ja pahoinvoinnin kasvu ovat yhteiskuntamme suurimpia haasteita. On selvää, että mitä varhaisemmassa vaiheessa tunnistetaan syrjäytymisriskit, sitä tehokkaammin niihin voidaan puuttua. On sekä yksilön että yhteiskunnan etu, että syrjäytymistä ennaltaehkäistään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Hallitusohjelmassa myös tunnistetaan nuorten hyvinvoinnin edistämisen merkitys laaja-alaisessa yhteistyössä yhteiskunnan eri toimijoiden kesken mm. hyvinvointialueiden, kuntien, koulujen, kolmannen sektorin ja seurakuntien kesken. Tällaista yhteistyötä myös Kirkkonummella on tehty nuorisotyön, lasten ja nuorten maksuttoman harrastustoiminnan sekä varhaisnuorten avoimen toiminnan osalta, ja yhteistyötä tullaan edelleen tiivistämään.

Maksuton MyHobby-harrastustoiminta on tärkeänä osana lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä. Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus turvaa, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus vähintään yhteen mieluisaan harrastukseen. Lasten ja nuorten harrastamisen kokonaisuutta kehitetään yhteistyössä harrastustoimijoiden kanssa. Vapaa-aikapalvelut on vuosia kehittänyt maksutonta harrastustoimintaa paikallisten yhdistysten kanssa ja toimintaa on pystytty lisäämään Harrastamisen Suomen Mallin -valtionavun turvin. Maksuton harrastustoiminta on vuoden 2023 alusta ollut osa nuorisolakia ja kuntien veloitteena on mahdollistaa perusopetukseen osallistuvalla nuorella mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän jälkeen tai ennen sen alkamista ja edistää näin nuorten hyvinvointia.

Senioreille kohdistettavien palvelujen kehittäminen - Ikiliikkujan aktiivinen elämäntapa ja tukea senioreille

”Vapaa-aikapalvelujen ikiliikkuja –toiminta” - kulttuuri- ja liikuntapalveluiden tuottaminen senioreille

Senioreiden päiväajan opetukselle ja ohjatulle toiminnalle on koko ajan kasvava kysyntä. Kysyntä päiväajan kursseista on suuri ja väestön ikääntyessä nousee tarve senioreiden tukemiseen ja mielekkäaseen tekemiseen entisestään. Senioreiden arjen liikunnallistaminen ja aktivoiminen edellyttää ohjaus/opetusresurssia, toiminnan koordinoimista sekä tiloja toiminnan toteuttamiselle. Toimintaa kehitetään myös lisäämällä liikkuvia palveluja, kehittämällä viestintää olemassa olevista mahdollisuuksista sekä osallistamalla kohderyhmää entistä enemmän toiminnan kehittämiseen. Ohjatun toiminnan ja

opetuksen myötä pystytään vahvistamaan senioriväestön yhteenkuuluvuutta sekä liikunnallisen elämäntavan että terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Myös senioreiden digivalmennukselle on jatkuva kysyntä.

Hallitusohjelmassa tunnustetaan myös riittävän liikunnan merkitys osana terveellistä elämäntapaa. Liikunta vahvistaa hyvinvointia ja parantaa toimintakykyä sekä auttaa oppimaan uutta. Tasa-arvoisesta mahdollisuudesta liikunnan harrastamiseen huolehditaan. Hallituskauden tavoitteena on, että kaikenikäiset suomalaiset liikkuvat enemmän. Riittävä liikunta kehittää motorisia taitoja ja parantaa hyvinvointia, se auttaa oppimaan ja pitää yllä hyvää mielen terveyttä. Lisäämällä liikettä turvataan tulevaisuuden hyvinvointiyhteiskunta.

Kohti 700 - juhluvuotta – kulttuurituotannon monipuolistaminen sekä aktiivinen ja osallistava juhluvuosi

Kirkkonummi täyttää 700 vuotta vuonna 2030. Kulttuurin saavutettavuuden lisäämiseksi on kehitetty lasten ja nuorten kulttuurikasvatusohjelmaa, lisätty kulttuuriharrastuksia lasten ja nuorten MyHobby -harrastustoiminnassa sekä kehitetty erilaisia palveluja senioreiden vapaa-ajan kulttuuritoimintaan. Kaikille kuntalaisille saavutettavien kulttuuripalvelujen tuottaminen on osa vapaa-aikapalvelujen yhteistä työtä, jota kehitetään jatkossa entistä tiiviimmin myös yhteistyössä muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena lähivuosina on elävöittää kunnan kulttuurituotantoa, ja lisätä kulttuurin saavutettavuutta Kirkkonummella suunnaten kohti 700 – juhluvuotta.

Hallitusohjelmassa tunnustetaan myös taiteen ja kulttuurin merkitys. Monipuolinen ja arvostettu taide- ja kulttuurielämä on sivistysvaltion tunnusmerkki. Kulttuurilla on suuri merkitys kansalaisten resilienssille, kokonaisturvallisuudelle sekä kansalliselle yhteenkuuluvuuden tunteelle. Hallituksella on myös tavoitteena esimerkiksi kulttuurin ja taiteen, sekä liikunnan laajempi hyödyntäminen ennaltaehkäisevässä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Hallitus tulee laatimaan myös kulttuuripoliittisen selonteon.

Vapaa-aikapalvelujen toiminnan yhteiset painopistealueet

- Varhaisnuorten hyvinvoinnin edistäminen ja arjen tukeminen
- Vapaa-aikapalvelujen Ikiliikkuja –toiminta - Terveellisiä elämäntapoja ja aktiivista arkea senioreille
- Kohti 700 - juhluvuotta – kulttuurituotannon monipuolistaminen sekä aktiivinen ja osallistava juhluvuosi
- Kohtaaminen ja osallisuus – tilat, paikat ja palvelut kohdata ja tulla itse kohdatuksi

Talousarviomäärärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

- Hallitusohjelman mukaisesti hallitus aikoo siirtää nykyiseen 10 %:n alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvat hyödykkeet 14 %:iin. Tähän sisältyy mm. liikunnanohjauksen ja teatteritoiminnan pääsymaksut. Syksyn budjettineuvotteluissa on tämän muutoksen todettu astuvan voimaan vuoden 2025 alusta. Muutoksen vaikutukset tulee huomioida liikuntapalvelujen ja teatteritoiminnan maksuja päätettäessä.
- Liikuntapaikkaverkoston laajuus edellyttää kunnossapidon määrärahojen lisäystä yleisen kustannustason nousun ja uusien liikuntapaikkojen valmistumisen myötä. Määrärahat eivät riitä kattamaan erikseen nk. pieninvestointeja.
- Uimahalli lähestyy peruskorjausikää ja kunnossapidon vaatimukset lisääntyvät. Keväällä 2024 valmistuneen kuntokartoituksen perusteella tiettyjä kunnostustoimenpiteitä tulee tehdä lähivuosina. Näihin korjaustarpeisiin sekä yleiseen kiinteistön ja uimahallitekniikan ylläpitoon tulee varautua entistä suuremmilla kunnossapidon kustannuksilla, ja uimahallin peruskorjauksen ja laajennuksen tarveselvitys on tarpeellista aloittaa suunnitellun mukaisesti vuonna 2025.
- Kirjastotalo Fyryn ilmanvaihto on puutteellinen aiheuttaen huomattavaa kuormitusta kesäkaudella kuumissa oloissa työskentelyn johdosta. Fyriin on tärkeää hankkia jäähdytys kesäaikaisen lämpötilaosuhteiden parantamiseksi.

Opistot

Kirkkonummen kansalaisopiston tehtävänä on antaa toiminta-alueellaan opetusta noudattaen lakia vapaasta sivistystyöstä. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Kunta saa kansalaisopiston toimintaan vuosittain keskimäärin 0,5 miljoonaa euroa opetustuntiperusteista valtionosuutta keskimäärin 10 500 opetustuntiin Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Kansalaisopisto tuottaa maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn luku- ja kirjotustaidon opetuksen, jonka rahoittaa kunnalle kokonaisuudessaan valtio (laki vapaasta sivistystyöstä 9 §).

Kirkkonummen kuvataidekoulun tehtävänä on järjestää toiminta-alueellaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista kuvataiteen opetusta taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti. Opetuksen tehtävänä on luoda perustaa lasten ja nuorten henkiselle hyvinvoinnille, emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä antaa edellytyksiä hakeutua taiteenalojen koulutukseen tai elinikäiseen taiteiden harrastamiseen. Kuvataidekoulu kuuluu hallinnollisesti kansalaisopiston yhteyteen.

Kirkkonummen musiikkiopiston tehtävänä on antaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti. Opetuksen tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia, luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen ilmaisuun ja antaa mahdollisuudet musiikin elinikäiselle harrastamiselle sekä valmiudet hakeutua ammattiopintoihin. Kunta saa musiikkiopiston toimintaan vuosittain keskimäärin 0,5 miljoonaa euroa opetustuntiperusteista valtionosuutta 11 314 opetustuntiin Opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Toiminnan painopistealueet

- Asiakas- ja opiskelijälähtöinen palvelujen laadun kehittäminen ja oppimismahdollisuuksien edistäminen
- Monipuoliset opetuspalvelut yhteistyössä - vapaa-aikapalvelujen toimijoiden kesken (mm. harrastustoiminta, vesiliikunta, tapahtumat ja hankkeet), opetustoiminnan laajentaminen, erityisesti lukio-, kirjasto-, yhdistys-, varhaiskasvatus- ja palvelutaloyhteistyöllä sekä kansainvälinen yhteistyö.
- Aktiivinen ja osallistava juhlavuosi 2030

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Kansalaisopistolla on tavoitteena kehittää päiväopetusta liikunnassa, kielissä, kädentaidoissa ja taideaineissa yhdessä liikuntapalveluiden sekä kirjasto- ja kulttuuripalveluiden kanssa yli 65 -vuotiaiden kuntalaisten määrän kasvaessa. Kirjaston ja kunnantalon käyttöä päiväopetustilana kehitetään.

Hallitusohjelmassa tunnustetaan vapaan sivistystyön merkitys osaamisen lisäämisessä ja harrastamisessa. Hallitusohjelman mukaisesti tarkoitus on kuitenkin kasvattaa omavastuuosuutta aikuisten harrastusmuotoisessa toiminnassa vapaassa sivistystyössä. Vuonna 2024 hallitusohjelmassa osoitettu kansalaisopistojen valtionosuuden vähentäminen valtakunnallisella tasolla toteutui siten, että valtionosuustunneista vähennettiin 14 %. Kirkkonummella avoimeen kansalaisopistotoimintaan osoitettujen valtionosuustuntien määrä laski 1 722 tunnilla ja kotoutumiskoulutukseen osoitettujen valtionosuustuntien määrä laski 65 tuntia (9,6 %).

Hallitusohjelmassa todetaan myös, että taiteen perusopetusta koskeva lainsäädäntö uudistetaan. Tavoitteena on opetuksen saavutettavuuden parantaminen eri taiteenalat huomioiden. Taiteen perusopetuksen lainsäädännön uudistus toteutunee mahdollisesti vuoden 2025 aikana.

Kansalaisopisto, kuvataidekoulu ja musiikkiopisto kehittävät edelleen osaamisperusteista opetuksen suunnittelua yhteistyössä paikallisten toisen asteen koulujen kanssa. Osaamisperusteisesti laaditut kurssit ja taiteen perusopetuksen opintokokonaisuudet voivat tulla osaksi valtakunnallista Opetushallituksen ylläpitämää Koski-järjestelmää ja opiskelijat voivat hyväksi lukea näitä kursseja eri alojen tutkintoihin. Kuvataidekoululla kehitetään myös aikuisille mahdollisuutta suorittaa taiteen perusopetuksen opintokokonaisuuksia kuvataiteissa.

Opistojen asiakas- ja opiskelijälähtöisyyttä edistetään säännöllisesti toteutettavilla sähköisillä kyselyillä, kuntalaisten kohtaamisilla ilmoittautumispäivinä ja tapahtumissa keskustan, Veikkolan ja Masalan kirjastoilla. Kuntalaisten osallisuus vahvistuu ja he ovat laajemmin mukana opetus- ja kurssitarjonnan laadinnassa. Yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tiivistetään.

Kuvataidekoulun oppimisympäristöjä kehitetään vastaamaan opetussuunnitelman tarpeita, mahdollistaen mm. digitaalisen kuvankäsittelyn ja animaatiot. Opetussuunnitelma sisältää myös perinteiset kuvataiteen työtavat, joiden välineistöä kehitetään.

Musiikkiopistolla on tavoitteena tarjota mahdollisuus monipuoliseen musiikin harrastamiseen entistä useammalle lapselle ja nuorelle Kirkkonummella. Keväällä 2023 aloitettua kokeilua, jossa oppilasvalinta toteutetaan ilmoittautumisjärjestyksessä soitinvalmennusosastolle, jatketaan. Sisäänpääsyprosenttia pyritään kasvattamaan soitinvalmennustoiminnan, koulu yhteistyön ja varhaisiän musiikin opetuksen avulla. Musiikkiopisto tarvitsee korvaavia opetus- ja konserttitiloja, koska osa Villa Hagan luokista ja Kirkkonummen seurakuntatalo eivät ole käytettävissä vuonna 2025. Yleisölle avoimet maksuttomat konsertit (60 konserttia/vuosi) ovat tärkeä osa opetussuunnitelman toteutumista.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuosittaiset tavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen painopiste	Vuosittainen tavoite	Vastuu
Olemme vahva sivistyskunta. Edistämme elinikäisen oppimisen kulttuuria, joka innostaa asukkaita kehittämään itseään osana yhteisöä. Varhaiskasvatus, opetus ja koulutus ovat arvostettuja ja oppimisympäristömme ovat turvallisia ja terveellisiä.	Opetuksen koettua laatua mittaavaa järjestelmää kehitetään säännöllisemmäksi ja kurssikohtaiseksi. Opetuksen koettu laatu on tasolla 4 sähköisellä kyselyllä mitattuna vuonna 2025. Arviointiasteikkona käytetään 1 - 5.	Vapaa sivistystyön ja taiteen perusopetuksen rehtori

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tehtävänä on edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Lisäksi tehtävänä on tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen, vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin sekä luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut edistää terveyttä ja hyvinvointia, kuntalaisten osallisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä. Kulttuuripalvelut vahvistaa paikallista kulttuuritoimintaa ja kulttuurikasvatusta sekä paikallishistorian tuntemusta ja vastaa Ragvaldsin museoalueen toiminnasta. Kansalaistoiminta on paikallisen kulttuuritoiminnan ydin, jota tuetaan avustussuhteella ja yhteistyöllä eri toimijoiden kesken. Vapaa-aikapalveluiden lisäksi myös kolmas sektori ja muut yhteistyökumppanit järjestävät kirjastojen tiloissa erilaista toimintaa sekä avoimia tilaisuuksia.

Toiminnan painopistealueet

- Lasten ja nuorten lukemisen ja lukutaidon sekä kulttuurin saavutettavuuden edistäminen
- Senioreiden digitaitojen ja kohtaamisten tukeminen
- Aktiivinen ja osallistava juhluvuosi 2030

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Lasten ja nuorten lukemisen ja lukutaidon edistäminen on yksi kirjaston keskeisimpiä tehtäviä. Huoli lasten ja nuorten lukutaidon heikentymisestä ja lukemisen vähenemisestä on kasvanut. Tutkimusten mukaan hyvä lukutaito edistää elämässä menestymistä sekä ehkäisee syrjäytymistä. Pystyäkseen vastaamaan lukemisen edistämisen kasvaneeseen tarpeeseen, kirjastolta vaaditaan entistäkin enemmän panostusta.

Kulttuurikasvatusohjelman avulla tuetaan lasten ja nuorten oikeutta taiteen ja kulttuurin kokemiseen sekä edistetään kulttuurikasvatuksen saavutettavuutta, tasa-arvoisuutta sekä monipuolisuutta. Kunnan oman Kulttuurikompassi-kulttuurikasvatusohjelman kautta lapset ja nuoret pääsevät tutustumaan paikalliseen kulttuuriin, alueen eri toimijoihin sekä eri taiteenlajeihin.

Kuntalaisten osallisuutta lisätään mm. tapahtumien suunnittelussa. Kirjastopalvelut on saanut Etelä-Suomen aluehallintoviraston avustusta Mitä tehtäis yhdessä? – Nuoria osallistavaa tapahtumatuotantoa ja lukemisen edistämistä -hankkeeseen. Kulttuuripalvelut on mukana Uudenmaan Kulttuurimarkkinat –hankkeessa järjestämässä toiminnallisia kulttuuriyöpajoja lapsille ja nuorille.

Kirjastopalvelut edistää yhdessä vapaa-aikapalveluiden muiden yksiköiden kanssa erityisesti senioreiden kohtaamisia sekä edesauttaa kuntalaisten hyvinvointia digitaalisia taitoja vahvistamalla. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut vahvistaa monipuolista kulttuurituotantoa ja toimintaa sekä kuntalaisten kohtaamispaikkojen kehittämistä, tarjontaa ja elävöittämistä. Kirkkonummi 700 - juhluvuoden suunnittelu alkaa.

Kirjastopalveluiden saavutettavuudesta tulee huolehtia myös hallitusohjelman mukaisesti, sekä yleisesti kirjastopalvelujen saavutettavuudesta huolehtien, että hyödyntäen omatoimilainausta ja kirjastoauton palveluja. Myös laajat ja monipuoliset e-aineistot lisäävät kirjastopalveluiden saavutettavuutta.

Kirjastotalo Fyyrin ilmanvaihto on puutteellinen aiheuttaen huomattavaa kuormitusta kesäkaudella kuumissa oloissa työskentelyn johdosta. Fyyriin on tärkeää hankkia jäähdytys kesäaikaisen lämpötilaolosuhteiden parantamiseksi.

Yhdistystoiminnan kokonaisuuden kehittämiseksi kulttuuripalveluissa jatketaan yhdistyksille jaettavien avustusten avustusprosessin digitalisaation kehitystyötä kunnan yhteisten palvelujen koordinoimana. Tavoitteena on aloittaa digitaalisen avustusprosessin käyttöönotto vuoden 2025 aikana.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuositavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen painopiste	Vuositavoite	Vastuu
Innostamme kuntalaisia aktiiviseen elämäntapaan, liikkumaan ja kulttuurin pariin. Kirkkonummella on mahdollisuus kohtaamisiin ja elämyksiin luonnossa ja tapahtumissa, niin arjessa kuin juhlassakin.	Kirjastojen avoimien tilaisuuksien määrä 600 tapahtumaa/vuosi	Kirjasto- ja kulttuuripäällikkö
	Lasten ja nuorten kulttuurikasvatusohjelman, Kirkkonummen Kulttuurikompassin, päiväkodeille ja kouluille tarjottavat sisällöt kattavat monipuolisesti eri ikäryhmät.	Kirjasto- ja kulttuuripäällikkö

Nuoriso- ja liikuntapalvelut

Nuoriso- ja liikuntapalvelut vastaa terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan palveluista, toteuttaa nuorisotyötä eri muodoissaan, vastaa ehkäisevän mielenterveyden ja päihdetyön koordinoimisesta, rakennuttaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja sekä edistää nuorisolain mukaisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia yhdessä muiden sivistys- ja vapaa-aikapalvelujen yksiköiden ja paikallisten toimijoiden kanssa. Nuoriso- ja liikuntapalvelut tukee myös yhdistystoiminnan toteuttamista ja edistää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia.

Toiminnan painopistealueet

- Kynnyksettömien palvelujen kehittäminen varhaisnuorille
- Senioreiden aktiivisen elämäntavan edistäminen
- Aktiivinen ja osallistava juhlavuosi 2030

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Nuorten hyvinvointi on yleisesti arvioiden aiempaa polarisoidumpaa. Niillä nuorilla, joilla on haasteita, on haasteita useilla eri elämäntilanteilla sekä pitkäkestoisen tuen tarve on lisääntynyt. Erityistä huomiota tulee kiinnittää nuoriin, jotka ovat eri syistä haavoittuvimmassa asemassa. Myös alakouluikäisten lasten ja varhaisnuorten osalta on nähtävissä turvallisen aikuisen läsnäolon sekä ohjatun iltapäivätoiminnan ja aktiviteettien lisääntynyt tarve. On selvää, että mitä varhaisemmassa vaiheessa tunnistetaan syrjäytymisriskit, sitä tehokkaammin niihin voidaan puuttua. On tärkeää edelleen kehittää kynnyksetöntä tukea lasten ja nuorten arkeen. Jatketaan maksuttoman MyHobby -avoimen toiminnan toteuttamista ja kehittämistä, jolla lisätään varhaisnuorten iltapäiviin turvallisen aikuisen läsnäoloa ja ohjattua toimintaa.

Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö kunnassa on lakisääteistä toimintaa, jonka tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden käyttöä, ehkäistä rahapeleistä aiheutuvia haittoja sekä edistää kuntalaisten mielen hyvinvointia. Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön toteuttamiseksi tulee tehdä laajaa yhteistyötä kunnan ja hyvinvointialueen, kuntalaisten sekä muiden toimijoiden kanssa. Tunnistetaan, kehitetään ja toteutetaan suunnitellusti nykyistä paremmin ehkäiseviä mielenterveyden ja päihdetyön toimintamalleja sekä menetelmiä kaikkien ikäryhmien osalta.

Liikunnalla ja fyysisellä aktiivisuudella on keskeinen merkitys ihmisten kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Liikunta vaikuttaa terveyteen, oppimiseen, työkykyyn, osallisuuteen ja kotoutumiseen. Aktiivisen arjen ja liikunnallisen elämäntavan edellytysten luominen edellyttää entistä vahvempaa yhteistyötä kunnan eri yksiköiden palvelualueiden, hyvinvointialueen, paikallisten yhdistysten ja kuntalaisten kanssa. Tavoitteena on lisätä yhdenvertaisesti saavutettavia vapaa-ajan mahdollisuuksia sekä hyvinvointia ja toimintakykyä edistävää toimintaa etenkin terveytensä kannalta vähän liikkuville, iäkkäille, toimintarajoitteita kokeville ja heikossa yhteiskunnallisessa asemassa oleville kuntalaisille. Liikkumismahdollisuuksia on paljon, mutta tieto niistä on hajallaan tai niistä viestiminen ei tavoita erityisesti niitä henkilöitä, jotka liikkuvat vähiten tai joille liikkumisen lisäämisestä olisi eniten hyötyä. Lisätään ja kehitetään saavutettavaa viestintää aktiivisen arjen palveluista ja mahdollisuuksista.

Senioreiden päiväajan ohjatuille toiminnalle ja opetukselle on koko ajan kasvava kysyntä. Kysyntä päiväajan kurseista on jo nyt suurempi kuin mihin pystytään vastaamaan, ja väestön ikääntyessä nousee tarve senioreiden aktiivisen arjen tukemiseen ja mielekkäaseen tekemiseen entisestään. Senioreiden aktiivista arkea kehitetään vapaa-aikapalvelujen Ikiliikkuja – toiminnalla, jolla tuotetaan sekä liikunnanohjausta että muuta opetusta ja kulttuuritoimintaa. Toimintaa kehitettäessä huomioidaan erityisesti liikkuvien palvelujen sekä olemassa olevien mahdollisuuksien esille tuominen sekä kohderyhmän osallistaminen toiminnan kehittämiseen. Kunta on saanut Ikiliikkuja-toiminnan kehittämiseen valtion liikunnallisen elämäntavan erityisavustusta.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus aikoo siirtää nykyiseen 10 % alennettuun arvonnalisäverokantaan kuuluvat hyödykkeet 14 %:iin siten, että siihen sisältyy mm. liikunnanohjauksen ja teatteritoiminnan pääsymaksut. Syksyn budjettineuvotteluissa on todettu tämän muutoksen astuvan voimaan vuoden 2025 alusta. Muutoksen vaikutukset tulee huomioida liikuntapalvelujen ja teatteritoiminnan maksuja päätettäessä.

Yhdistystoiminnan kokonaisuuden kehittämiseksi jatketaan yhdistyksille jaettavien avustusten avustusprosessin digitalisaation kehitystyötä kunnan yhteisten palvelujen koordinoimana. Tavoitteena on aloittaa digitaalisen avustusprosessin käyttöönotto vuoden 2025 aikana.

Uimahalli lähestyy peruskorjausikää ja kunnossapidon vaatimukset lisääntyvät. Keväällä 2024 valmistuneen kuntokartoituksen perusteella tiettyjä kunnostustoimenpiteitä tulee tehdä lähivuosina. Näihin korjaustarpeisiin sekä yleiseen kiinteistön ja uimahallitekniikan ylläpitoon tulee varautua entistä suuremmilla kunnossapidon kustannuksilla, ja uimahallin peruskorjauksen ja laajennuksen tarveselvitys on tarpeellista aloittaa suunnitellun mukaisesti vuonna 2025.

Nykyisen virkistys- ja liikuntapaikkaverkoston ylläpidon kustannukset ovat jatkuvasti nousseet yleisesti kohonneen kustannustason vuoksi. Kehitetään ja toteutetaan liikuntaolosuhteita huolehtimalla nykyisen liikuntapaikkaverkoston perusrakennuksista, turvallisuudesta sekä saavutettavuudesta ylläpitoon varatun määrärahan riittävydellä sekä liikunta- ja virkistysalueiden investointien pitkäjänteisellä suunnittelulla ja toteuttamisella. Investointihankkeiden suunnittelujen myötä on osoittautunut, että osa nyt suunnitelluista kohteista tarvitsee ennakoitua enemmän peruskorjauksia. Tämä koskee erityisesti Veikkolan yleisurheilukenttää ja Syväjärven uimarantaa, joiden kustannusarvioita on päivitetty vastaamaan nykyisiä hintoja. Investointihankkeiden aikataulu on laadittu hankkeiden laajuuden, taloudellisten edellytysten sekä tarvittavien henkilöresurssien ja kilpailutusten perusteella.

Ohjaamon nuorten monialainen palveluohjaus ja henkilöstö siirtyy kunnassa tehdyn päätöksen mukaisesti 1.1.2025 nuoriso- ja liikuntapalvelujen palveluyksiköstä kunnan työllisyysalueen palveluihin.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Keskeiset vuosittaiset tavoitteet, joiden avulla toteutetaan strategisia tavoitteita.

Strateginen painopiste	Vuosittainen tavoite	Vastuu
Innostamme kuntalaisia aktiiviseen elämäntapaan, liikkumaan ja kulttuurin pariin. Kirkkonummella on mahdollisuus kohtaamisiin ja elämyksiin luonnossa ja tapahtumissa, niin arjessa kuin juhlassakin.	Lisätään ja kehitetään ohjattua toimintaa ja turvallisen aikuisen läsnäoloa alakouluikäisille varhaisnuorille.	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö
	Senioreiden päiväajan toimintaa lisätään sekä palvelujen viestintää kehitetään entistä saavutettavammaksi.	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Musiikkiopisto					
Nettokustannukset euroa / opetustunti	74	72	74	74	74
Oppilas/opiskelijamäärä perusopetus	329	300	300	300	300
Kansalaisopisto					
Nettokustannukset euroa / opetustunti	60	59	60	60	60
Opiskelijoiden/kurssilaisten määrä	7709	8200	8200	8200	8200
Kuvataidekoulu					
Nettokustannukset euroa / opetustunti	90	87	88	88	88
Oppilas/opiskelijamäärä perusopetus	550	360	360	360	360
Kulttuuripalvelut					
Nettokustannukset euroa / asukas	8,9	9,3	9,6	9,6	9,6
Kirjastopalvelut					
Tunnusluku	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Nettokustannukset euroa / asukas	65,9	67,0	68,0	68,3	68,3
Lainojen määrä	567 331	600 000	600 000	600 000	600 000
Kävijämäärä	583 770	600 000	600 000	600 000	600 000

Liikuntapalvelut					
Nettokustannukset euroa / asukas	77,3	83,0	87,2	88,1	88,9
Uimahallin kävijämäärä	217 305	200 000	200 000	200 000	200 000
Kunnan tukemien yhdistysten liikuntapalveluiden nuorten ohjattujen ryhmien määrä/vuosi	304	300	300	300	300
Liikuntapalvelujen tuottamien liikuntapalveluiden osallistujamäärä/vuosi	13 112	17 000	17 000	18 000	18 000
Nuorisopalvelut					
0–28-vuotiaiden määrä	12 657	13 221	12 528	12 528	12 528
Nettokustannukset euroa / 0–28-vuotiaat	134	163	162	164	166